

Nr 729

Av herr **Stefanson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 87, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt.*

(Lika lydande med motion nr 853 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 87 till årets riksdag föreslås bl. a. tillägg till anvisningarna till 12 § förordningen om allmän varuskatt av innebörd *dels att verksamhet som staten eller kommun bedriver med syfte uteslutande att tillgodose egna behov skall anses som yrkesmässig — och därmed skattepliktig — endast om den sker i bolagsform eller i liknande form, dels att vad nu anförts skall gälla även när verksamheten anordnats i samverkan mellan staten och kommun eller mellan kommuner, och skattskyldighet enligt vad nyss sagts icke förelegat om var och en av de samverkande bedrivit motsvarande verksamhet för egna behov; med kommun skall härvid avses även landstingskommun.*

Såsom framgår av propositionen innefattar förslaget såvitt gäller verksamhet för tillgodoseende av statens eller en kommuns egna behov en kodifiering av praxis. Däremot innebär möjligheten till skattefrihet för samtliga berörda parter vid samverkan mellan stat och kommun eller mellan kommuner en nyhet. Enligt propositionen synes förslaget i denna del i första hand avse att vid samverkan mellan försvarets fabriksstyrelse och landstingen i fråga om tvätteriverksamhet möjliggöra skattefrihet även för de intressenter som icke utför själva arbetsprestationen. Förslaget bygger på allmänna skatteberedningens författningsförslag, vilket i denna del enligt propositionen biträts eller lämnats utan erinran vid remissbehandlingen.

I anslutning till departementschefens sist angivna uttalande vill vi framhålla att frågan om skattefrihet för stat och kommun i fall som ovan avses upptogs till tämligen ingående överväganden i Sveriges Hantverks- och Industriorganisations remissyttrande och i ett därtill fogat yttrande av Sveriges Tvätteriförbund över allmänna skatteberedningens betänkande "Nytt skattesystem". Organisationerna riktade starka invändningar mot att offentlig verksamhet som bedrivs i konkurrens med enskild företagssamhet skulle gynnas genom skattefrihet. Det framhölls att ett genomförande av skatteberedningens förslag på denna punkt inom vissa branscher skulle kunna medföra en försämring av de enskilda företagens konkurrens-

möjligheter. Särskilt för tvätteribranschen skulle förslaget kunna få långtgående konsekvenser och i praktiken medföra att de offentliga företagen närmast finge en ren monopolställning i fråga om tvätt för staten, landstingen och kommunerna. Förslaget avstyrktes i denna del av organisationerna.

Som motiv till förslaget såvitt gäller samgående inom den offentliga sektorn anföres i propositionen önskemålet om likformig beskattning. Departementschefen anför därutöver följande: "Visserligen kan här sägas att förslaget innebär ett avsteg från de allmänna principerna för beskattningen och att det dessutom skulle kunna anses missgynna enskild tvätteriverksamhet. Det får emellertid anses vara ett allmänt intresse att offentlig verksamhet bedrivs så rationellt som möjligt och att möjligheterna härutinnan tillvaratas. Varuskattens nuvarande utformning utgör visst hinder häremot. Sådana konsekvenser bör undanröjas. Härtill kommer att någon egentlig konkurrenssituation i förhållande till enskild verksamhet knappast föreligger inom här aktuella områden."

Vi är ense med departementschefen om det önskvärda i att offentlig verksamhet bedrivs så rationellt som möjligt. Däremot kan vi ej dela departementschefens uppfattning att man bör söka uppnå rationaliserings-effekter genom att offentligrättsliga personer i form av särbehandling i skattehänseende ges en gynnad ställning i förhållande till enskilda företag. Privata tvätterier ombesörjer i dag i betydande omfattning tvätt för olika kommunala organ och torde såsom närmare framgår av de likalydande motionerna I: 267 och II: 323 till årets riksdag ha goda möjligheter att i vidgad utsträckning konkurrera med allmänna inrättningar. Därvid måste likväl självfallet förutsättas att konkurrensen kan ske på lika villkor.

Såväl i förarbetena till varuskatteförordningen som i allmänna skatteberedningens betänkande ges klart uttryck för att den allmänna indirekta beskattningen bör vara konkurrensneutral. Det nu framlagda förslaget utgör en uppenbar avvikelse från denna princip. Vi delar den i ovannämnda remissyttranden framförda uppfattningen att ett samgående mellan ett statligt verk och en kommun eller mellan flera kommuner inbördes beträffande tvätteriverksamhet skulle medföra i hög grad otillfredsställande konsekvenser för enskilda tvätteriföretag, om dessa icke hade möjlighet att under samma skattebetingelser konkurrera på området. Ett genomförande av förslaget skulle leda till en allvarlig faktisk konkurrensbegränsning som står i strid mot statsmakternas strävanden att främja konkurrensen som prisbildande faktor. Det är för övrigt ingalunda självklart att ett skatterättsligt skydd i enlighet med förslaget verkligen skulle vara ägnat att befrämja rationaliseringen såvitt gäller tvätteriverksamheten för kommunerna. De längre transportavstånden till centrala anläggningar skulle i åtskilliga fall kunna medföra en fördyring av kommunernas tvätt. Ett kon-

kurrensskydd för de offentliga tvätterierna motsvarande den av riksdagen beslutade skattesatsen skulle i praktiken omöjliggöra konkurrens från de privata tvätterierna. En sådan situation främjar icke en rationalisering av innebörd att tvätten skall ombesörjas av de tvätterier som med hänsyn till transportvägar och andra faktorer kan uppvisa de lägsta kostnaderna. Ett genomförande av förslaget kan sålunda i stället komma att motverka det med förslaget avsedda syftet att nedbringa det allmännas kostnader för tvätteriverksamheten. Förslaget är så mycket mera betänkligt som det kan föranleda en utvidgning till andra verksamhetsområden av utbytet av i första hand tjänster mellan offentligrättsliga personer i skydd av en skatteförmån som sätter konkurrensen med enskild företagsamhet ur spel och som icke medför några kostnadsbesparingar totalt sett för den allmänna sektorn, i vart fall om minskningen av skatteintäkterna tas med i beräkningen.

Vi kan i detta sammanhang icke underlåta att fästa uppmärksamheten på det nära samband som föreligger mellan det här ifrågavarande förslaget och det i proposition nr 120 till årets riksdag framlagda förslaget om uppförande av ett nytt tvättereri i Eskilstuna, vid vilket genom samarbete mellan å ena sidan försvarets fabriksstyrelse och å andra sidan Södermanlands, Västmanlands och Uppsala läns landsting skulle bedrivas gemensam tvätteriverksamhet. Sistnämnda förslag bygger uppenbarligen på förutsättningen att samverkan i förevarande fall skall ske i skydd av en skatteförmån.

Aberopande det anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte avslå proposition nr 87 såvitt gäller fjärde och femte punkterna i anvisningarna till 12 § förordningen om allmän varuskatt.

Stockholm den 21 april 1965

Stig Stefanson

Gösta Jacobsson

T. V. Mattsson